



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Visio mirabilis Venerabilis Patris Arnesti ab ipsomet prope Vitæ finem
descripta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

latinè inter manus est, ex Antiquissimis codicibus Treborensi, & Glacensi exscripta, & Mariali libro, cum Typis, *Ferdinando III*, Aug: Memoriae Casare jubente, exprimeretur, præfixa. Est alia vetustissima quoque rei narratio linguâ Bohemicâ descripta, quam ad verbum recitavit *Wenceslaus Hagecius*. Idem Bohemiæ historicus ægrotantem, jamque morientem *Arnestum* narrasse adstantibus Miraculi seriem, & scriptû protulisse, atque ut ederetur in vulgus, & publicè legeretur in Templis, jussisse, scribit. Quâ linguâ, an latinâ, an Bohemicâ *Arnestus* scripserit, à nemine hæcenus video dubitatum, omnibus in linguam latinam inclinantibus: Ego comparatis verbis & sententijs omnibus, existimo tutè satis dici posse, Bohemicè diu ante ab *Arnesto* conscriptum Miraculum, ab eodem ipso moriente, vel ejus jussu, ab aliquo adstantium conversum in Latinum: nam primùm quæ in Bohemico leguntur, (ut ex Notis quas subijciam quisque videre potest) longè latinis significantiora, & potentiora sunt; deinde sunt plura, quæ interpres, si in Latinis non invenisset, quâ audaciâ addidisset de suo? ipsa latinitas phrasin Bohemicæ linguæ alicubi redolet, atque ad extremum multùm ab *Arnesti* stylo, quem in *Statutis* observamus, discrepat: res est incerta, quam in medio relinquo.

In hist. Bohem.
A. 1364.

An latinè an
aliâ linguâ
id Miraculû
scripserit Ar-
nestus.

Ex Codicibus M.
S. Bibliothecæ
Canon. Regul.
S. Aug. Trebo-
na. & Glacij &
Crumlovij.

Visio mirabilis VENERABILIS
Patris ARNESTI ab ipso-
met prope Vitæ finem de-
scripta.

Noverint universi præsens scriptum
lecturi, aut audituri, quòd ego Arne-
stus

stus, Sanctæ Pragensis Ecclesiæ primus Archi-
Episcopus, inter peccatores precipuus; non in
nocte sed in die, non in privato seu occulto, sed
cum alijs stans manifestè, non amens aut
phantasians, sed sanæ rationis existens, non
dormiens, sed utique vigilans, infra scriptum
miraculum terribile, & mihi amarum val-
de vidi, quod per omnia fuit tale.

Cùm essem in Glatz, frequentans scholas
apud Parochiam, quam regunt Hospitalarij
S. Joannis Jerosolymitani; ibidem unâ die-
rum, (opinor Sabbatho) cùm interessem Ve-
speris, stans inter alios scholares, & pueros
usq; ad finem Vesperarum infra Magnificat,
aut post Vesperas immediate, cùm cantabatur
quædam antiphona, puto Salve Regina, sed
quæ fuit præcisè non recordor: accidit quòd
inspexi imaginem, quæ ibidem erat super al-
tari majori Beatæ **MARIÆ** semper Virgi-
nis; & statim sine aliqua mora subito, &
celerrimè facies Imaginis Venerabilis Virgi-

Statua B. V.
vultum à Pa-
tro Araclo
avertit.

nis, & Matris DEI MARIÆ, valde indignanter, & iracundè se à me avertit, & vertit ad me posteriora faciei, & partē dorsi. Quo territus valde & immutatus, & factus quasi amens & attonitus valde (quod tamen multum non duravit) redij ad me, aliquantulum horrescens valde, videre illa posteriora faciei, colli & dorsi, quæ videbantur mihi sordida, mucida, & quasi lacerata, quem modum verbis proprie exprimere non possum. Intuens illam, tristis & amarus animo, incepti petere B. Virginem, ut dignaretur mei misereri, & vultum suum ad me convertere. Me sic in tristitia orante, & in angustia imaginem Filij, quem tenebat in sinu, aut brachijs, volente videre, si etiam facies Imaginis IESU Christi se à me avertisset, quam à me aversam non vidi, cecidit mihi ex hoc in cor aliquantulum consolatio, & processi in oratione (de qua supra) ad Virginem gloriosam, ut vultum suum ad me

con-

Infanti facies
non averti-
tur.

...
...
...

conuerteret. Cum sic orarem per morulam
competentem, lento modo & aliquantulum
moroso, quasi non bene contenta ad me vul-
tum suum conuertit, in eum statum, sicut vi- B. V. vultum
suum in sta-
tua reddis
Arnelto.
deram ante aversionem, & indignationem.

Quo facto, gratias ipsi Virgini gloriose egi
cursorie. Cum alijs Scholaribus completo
cantu, Scholas intravi, de isto miraculo nulli
dicens, propter timorem verecundia, nè tan- tho si esse
omino illud
videtur
tus peccator apparerem, quia me bonum si-
mulabam extrà, sed intrà in cogitationibus,
& operibus in occulto sceleratissimus ab illa
hora usq; nunc. Tandem ab illius miraculi
visione elapsis aliquot mensibus, recessi de
Glatz in Braunoviam, à Glatz per tria
milliaria distantem, ubi mansi plurimo tem-
pore, non acceptâ licentiâ, nec factâ reveren-
tiâ dictæ imagini S. MARIE. Postea iui
Pragam: postea transivi ad aliquot loca stu-
diorum, & demum Curiam Romanam, &
sic ante meam promotionem, & post ordines,
& bene-

Et beneficia Ecclesiastica usq; nunc, non
 curavi ego lascivus Et levis, de miraculo
 tremendo; id satis leviter portans per mul-
 tos annos, licet intrà me sæpius revolvens
 cogitavi, quòd tantum miraculum celari
 sit periculosum, quia fidelibus est magna
 edificatio, Et magnitudinis peccatorum
 meorum clara detectio, Et mei canis fati-
 di digna omnibus hominibus detestatio,
 vobis Et aliis duxi suprà scriptum Et ter-
 ribile miraculum in his scriptis publican-
 dum; Vos per viscera misericordie DEI,
 Et per asperionem sanguinis IESU Chri-
 sti Domini nostri rogans, Et obsecrans
 intercedi pro me ad ipsam Genitricem
 DEI Mariam, per quam in fide Ca-
 tholica sum solidatus, ut avertat indigna-
 tionem suam, Et sui Filij à me, ipso pra-
 stante benedicto in secula seculorum. A-
 men.

M. S. Glacusa
 percelari ha-
 bet.

Mira in Ar-
 nesti animo
 demisso.

Et

Et quia testante scripturâ, DEI opera revelare, & confiteri honorificum est, hortor & rogo suprâ gesta, & hîc scripta, in Ecclesia Pragensi & in omnibus alijs Ecclesijs, conventibus tam Religiosis, quàm secularibus, Clero & Populo, fideliter publicari, ut cognoscant omnes luculenter S. Mariam singularem protectricem, & miseratricem peccatorum in fide titubantium, & in operibus charitatis errantium, & se ejus clementiæ devotius recommendantium. Damus insuper omnibus, qui presens scriptum legerint, audiverint, vel alijs retulerint, quadraginta dies Indulgentiarum. Scriptum per me Arnestum Sanctæ Pragensis Ecclesiæ Archiepiscopum indignum, manibus meis sanguine peccatorum repletis.

Notæ

Notæ in Caput VI.

INter peccatores præcipuus. *Bohemicè est: inter peccatores maximus.*

Non amens. *Hoc in Bohemico abest ex decoro, sed ejus loco (Mnège) id est: non è sopore evigilans; quasi diceret: non ijs oculis aspexi, quibus solent ij, qui modo è somno evigilant, sed recentibus purgatis, & vivacibus Miraculum sum contuitus.*

Infra Magnificat. *Bohemicè, in medio Psalmi Magnificat.*

Partem dorsi, & posteriora faciei. *Bohem: civilis: dorsum & faciem.*

Immutatus: *In Bohemico additur: immutatus in mente mea, & magno timore prostratus, acsi mihi eo articulo moriendum esset.*

Redij ad me aliqualiter: *Bohemicè additum: reflectens me.*

Posteriora faciei colli & dorsi *Bob. est: averfam partem Imaginis.*

Quem modum verbis exprimere nõ possum: *Bob. quam fæditatem verbis.*

Intuens illam: *Bohemicè: elevans oculos in Cœlum.*

Incepi petere B. Virginem. *Bob. additum: petere à B. Virgine per gratiam Filij sui.*

Vultum suum. *Bob. m. vultum suum sanctum.*

Me sic in tristitia orante & in angustia. *in Manuscripto Crumloviensi additur: respexi Imaginem.*

Volente videre. *Crumlov. cod. volens videre.*

Si etiam facies Imaginis JESU Christi se
à me avertisset: *aliter est in Bohemico, additurq; & vidi*
quòd ad me nonnihil se se (JESUS puer) converterit, ac si me
ejus sancta Majestas respiceret.

Quam à me averfam non vidi. *Crumlov. Co-*
dex. quem à me aversum non vidi.

Cecidit mihi in cor aliqualis consolatio.
Idiotismus Bohemicus, Pádlo mí na sídce potěšsent.

Vultum suum ad me converteret. *Bohemicè,*
vultum suum etiam ad me converteret.

Per morulam competentem. *Bohem. longiusculo*
tempore perdurarem.

Quasi non bene contenta ad me vultum
suum convertit. *M. S. Crumlov. quasi non bene conten-*
ta de me, vultum suum ad me convertit.

Moroso, & ante aversionem, & curiosè, &
Scholam intrans, in cogitationibus & operibus
in occulto. *Ha particula in Bohemico sunt omissa.*

Cursoriè. *Crumlov. M. S. gratias curiosè egi.*

Usq; nunc. *Bohemicè, ad hanc usq; ultimam meam*
horam.

Ab illius miraculi. *Bohemicè, additum: terribiliè*
miraculi.

Imagini B. Mariæ Virginis: *Bohemicè: dictæ*
statuæ, & Imagini loco B. Virginis genitricis DEI. *Crumlov.*
M. S. dicta imagini, & S. Maria.

Ad aliquot loca studiorum. *Omissum in Bohemico. Crumlov. M. S. ad aliqua loca.*

Et post ordines & beneficia Ecclesiastica.

Bohemicè est: ante ordines; deinde: post ordines verò incepti cogitare &c. ut sensus sit, ante sacros ordines susceptos hoc miraculum non estimavi, & fui multis annis levis, & dissolutus; post ordines verò sacros & in hac dignitate, capi cogitare relinquendam esse hujus miraculi memoriam.

De miraculo tremendo. *M. S. Crumlov. de tanto miraculo tremendo.*

Licèt intrà me sæpius revolvens. *M. S. Crumlov. hæc intra me sæpius revolvens.*

Magnitudinis Peccatorum meorum, & mei Canis fætidæ.

In Bohemico omissum est. forsitan nè ignarum, vulgus, ejusmodi humilitate laderetur in animo, populus enim Sanctimoniam vitæ maximam in Presulibus suis reposcit. Sed loco eorum verborum: nè hoc meo silentio DEI indignatio provocaretur. Timens igitur vindictam & poenam à DEO hæc postremâ Vitæ horâ celare vos rem ipsam non potui.

Et per asperionem. *Boh. additur: fitis memores mei apud DEUM. Ad ipsam: Bohemicè additur: Venerabilem & dignissimam DEI Matrem. Filij sui à me. Additur: peccatore,*

Hortor & rogo. *Bohemicè ad Canonicos additum disertè. Charissimi Fratres mei, & Amici in fide Christi JESU dilecti, Canonici prædicate &c.*

Clero & populo. *Boh. ut clarè & apertè coram omni populo explicent, ut omnis populus fideliter, & verè agnoscat &c. S. Mariam Boh. hanc cultu dignam, & misericordissimam, Virginem Matrem D. N. JESU CHRISTI &c. miseratricem.*

cem peccatorum, orare pro ijs, qui singulari erga eam amore feruntur.

Recommendantium. *Sequitur in Bohemico.* Nos ARNESTUS jam in extremis constitutus, sed ratione sanâ utens, ijs omnibus qui hoc miraculum scribent, narrabunt, aut legi audient, quadraginta dies Indulgentiarum, vi potestatis nostræ, gratiose concedimus.

Archiepiscopum indignum. *Bob. additur.* hominem indignum.

Sanguine peccatorum. *Bohemice,* peccantium repletis.

In Bohemico sic finitur narratio: Gloria & honor Christo DEO, Domino nostro in sæcula benedicto, & Mariæ Matri ejus purissimæ Virgini & gloriosæ Genitrici filij DEI.

Arnesti Archi-Episcopi ab humilitate, alijsq; maximis Virtutibus defensio.

CAPUT VII.

Non deerunt, sine dubio, si qui fortasse in sanctorum virorum gestis parùm adhuc versati, ignorant quanto studio, & artificio, quantâq; atrocitate verborum, sua ipsi minima vitia detestentur, & explicent: non deerunt, inquam, qui lectâ innocentissimi Præfulis narratione permoti, nescio quæ scelera imputabunt *Arnesto.* Nam

Mira Arnesti humilitas.